

העם אותות על הקיר

ביום השנה הרביעי להחלטת א"ם על הקמת המדינה, תאריך שנשכח כמעט עליידי רוב אורחי המדינה, חיך דוד בן-גוריון, אמר כמה מלים עמוקות-תוכן: מדינת ישראל לא נוצרה ע"י ההכרזה, כי אם ע"י מעשים, לא תוסיף להתקיים אם לא תיוצר כל יום מח"ד, ע"י מעשים חדשים.

אולם באותו גליון של עתון הבוקר בו הופיעו מלים גבוהות אלה, הופיעה ידיעה שניה, סנסציונית יותר: מתוך שימוש בכוח פינתה משטרת-ישראל את מיטב הצעירים, חלוצי העם, מאוניותיהם, וצבא-ישראל גייס אותם לשרות. על מזבח הפרסטיגיה העקרה של מנגנון פקידותי הוקרבה רוח ההתנדבות ורצון ההתמסרות, ירושת הנער שיצר את המדינה לפני שלוש שנים.

לא היה זה הדבר היחיד שעלול היה לזרוע רכאון בלבו של האזרח הממוצע ביום השנה להצהרה המפורסמת. ברחבי הארץ התרחשו דברים שהוכיחו לבעלי זכרון, את מצב הרוח של שנות השלושים המאוחרות. בסעם הראשונה מאז אותו יום 29 בנובמבר התיחס רובו המכריע של הקהל באהדה גלויה ל-אנשים שהפכו את החוק במתכונן; בפעם הראשונה שוב הופיע החוק לעיני האזרח לא ככלי הבא לשמור עליו, אלא כדבר שיש לקום נגדו.

תמונות ההעמלה שנשנו עם הורדת המלחים מאניותיהם, ותמונות המאבק שנשנו סעה ש-התנגש קהל גסער של ידיו הימאיים עם שוטרים חמושי קובעיה-סלדה ומוזיגים באלות ובמגנים של המשטרה הבריטית, היו אותות אזהרה על הקיר. אם אמנם יש לקיים את המדינה במעשים, לא אלה המעשים.

הנשיא בן האסכולה הנשכחת

כשפתחו רבבות אורחים במוצאי שבת את מכשירי הרדיו, כדי להאזין לתכנית הרגילה של מוסיקה לרקודים, נדהמו לשמוע הודעה על מצב בריאותו של הנשיא. היתה זו הודעה מן הסוג אשר רופאים רגילים למסרן לקרובי משפחה, כדי להכין אותם בהדרגה למקרה הגרוע ביותר. מן הניסוח הזהיר היה ברור שקיים חשש לחייו של הנשיא שנה לעצמו בלב האורחים מעמד שאין שווה לו. בשנים האחרונות יצא הנשיא מידיעות ה-עתונות, נמנע (אולי יותר מדי) מלהתערב בחיי יום יום של המדינה, אפילו במקרים כשהיה דרושה התערבותו של אדם ישר בעיני כל, העומד מעל למשחקיות הפוליטית קניית השחלה מכרסמת במעי הגוף המדינתי. קיומו של הנשיא, בשקט, בביתו ברחובות, הפך לדבר מובן מאליה, שלא היה צריך להו-כירו במיוחד.

רק כאשר העלו על דעתם האורחים, בראגה ובאירצון, שהאיש הבא בימים (77) ינטוש את מקומו בראש המדינה, הובר שוב לכל מה עצומה תהיה האבדה. כבן אסכולה פולי-טית כמעט נשכחת, רחוקה מן ההיסטוריה

השובניסטית שהפכה אופנה בצמרת המדינה מאז הקמתה, הוא האיש היחיד שהיה יכול (לו היה די צעיר כדי לקפוץ לתוך המער-בולת הפוליטית) ליום ולהנהיג מדיניות ארוכת-טוחה, היאה למדינאי אמיתי, לקרב את עמי המרחב ולכפות עליהם שלום אמ-י, מתוך ויתורים הדדיים וקורבנות הדדיים, ויתור על פרסטיגיה עקרה ודמגוגיה המונית. גם עצם מוסד הנשיאות, כפי שהוא קיים היום, יעמוד בספק רב אם יסתלק האיש ש-קבע עד כה את דמותו. מצד אחד היו שסברו בקריה שהמועמד לנשיא השני יהיה יוסף שפרינצק, ושאו לא יחול שוני מהותי במימד הנשיא, הר אחרים היו בטוחים שלדוד בן-גוריון תכנית משלו, שבגללם מנע עד כה גיטוח של חוקה כתובה למדינה: התאמת הנשיאות לנוהג האמריקאי, איחוד תפקידים של הנשיא וראש הממשלה בצורה שהאיש הראשון במדינה יהיה גם בעל הסמכות המ-שלטת במבצע. לא רק בעל מעמד יוצאי גרידא. במקרה זה היה ברור מי המועמד לתפקיד הנשיא השני: דוד בן-גוריון, שהיה ב-20 השנים האחרונות לסירוגין שותפו ואויבו של ד"ר חיים וייצמן.

המשק נקמה שעה שאתה ישן!

כשהחליט בצלאל זינגר להקים מפעל חדיש לניקוי חמי יבש נוכח לדעת שאינו יכול להסתפק בדולארים ובכוכונות חדישות בלבד. המפעל האמריקאי ששימש דוגמה להקמת מפעלו שמר בקפדנות על סודן המסחרי וה-תעשייתי של שיטותיו.

אולם כאשר זינגר שפך את לבו לפני החרשתן הניו-יורקי רביי קרוגנולד, חיך הלה, טפח לו על שכמו: "היה אירי!" הרביי זכר כיצד הכשיר את זינגר לבר-המצוה וקיבל את בצלאל זינגר ללמוד המקצוע וקבל את הקמת מפעלו בישראל. התוצאה: פתיחת מפעל באיזור התעשייתי של פתח-תקוה שצוקה 700 חליפות, 2500 חולצות, 6000 סדינים ומאות וילונות תוך משמרת עבודה של שמונה שעות. אמר זינגר: "מי יכול לחכות כיום ששה שבועות לניקוי חליפה כשאין לו אלא שתי חליפות לכל היותר? לכן בא מפעלי שיטפל בכל הזמנה תוך 24 שעות, ינקה חליפה שעה שבעליה ישכב במיטתו."

עוורים התנאי הוא שיוכן קבע

"נכון שהעיוורון גורם בהרבה מקרים לתס-ביכים", אמר השבוע אחרי הפגנת העוורים בירושלים לפני בניין הכנסת, ראובן בכר, עור, בן 26, חושב ביהדות-הינון לעוורים מגיל ארבע, ואחד מאלה שנהגות המוסד דורשת מהם לעזוב. תוך עשיית מברשות, בזריות מפליאה, כשאצבעותיו הרגישות מגששות את המברשת הז' 12 שגמר אותו בוקר לראות אם היא ישרה, המשיך ראובן: "אבל אין זו סיבה להגדיר את כולנו כבלתי גורמליים, שנוכחותם במוסד עלולה להספיע לרעה על חינוך הילדים!"

30 העוורים המבוגרים (לפי הגדרת הנהלת

המוסד: מעל גיל 18) שמתנגדים להוצאתם מהמוסד, זוכרים עדיין, שהרב אברהם חיים שאג, או ממנהלי בית החינוך, חבר הכנסת הראשונה שלא נבחר לשניה, אמר לפני שני ימים באסיפה פומבית, כי יוכלו לשבת שם אפילו עד גיל 80.

"גנוח לנו במוסד, שם מותאמים הסידורים לאנשים חסרי כושר הראיה, וזכאים אנו לגור חיות", טוענים העוורים בהסתמך על אהדת הקהל הנתונה להם באופן טבעי במלחמתם נגד הנהלת המוסד, בעלת העניים הפקוחות. "נתת לנו הבטחה מהכנסת לשכון קבע המותאם לצרכינו, שני חדרים ונוחות, ואז נסכים לבוא למשא ומתן על עזיבת המוסד."

הנהלת המוסד מצפה בינתיים לחקיקת חוק בכנסת, שיאפשר הוצאת אנשים ממוסדות סגורים לאחר גמר תקופת הכשרתם. 50 יל-דים תימניים עוורים מחכים בתור להכנס למור

כנים (אנשי מערב, דבר ורויטרס) שתפסו את המציאה הגדולה. הודיע ראש הממשלה: כי קורא עתון עברי אני מתבייש בעתונים אלה. הסכימו לדעה זו: כל העתונים שעובדיהם לא היו די זריזים, החמיצו את הסנסציה. האשמת העתונאים (לפי השמועה, אף הע-דותם לדין חברים באגודות העתונאים) היא, כמובן, מגוחת לחלוטין. העתונאי קיים כדי לספר להמונים את אשר הוא רואה וישומע. אין זה מתפקידו להעביר על ידיעות צנוורה לאומית. אם קרה מקרה, אין זה מתפקיד העתונאי להעלים אותו (ולחפות על האשמים בו) אלא לספר את האמת.

שריפות

הקורס הביא תועלת

משה ריהן, מפקד גדוד מכביה-האש המת-נדבים בחיפה, ישב לפנות ערב במשרדו ב-

תושב בית-חינוך לעוורים ראובן בכר
"אין זו סיבה!"

הדריה-כרמל ונטל, בעצבנות-מה, מדי פעם, את שפופרת הטלפון בברו את מידת הצ-לחת כיבוי השריפה.

כי הפעם יצאו במקום מכביה-אש מנוסים עשרה מחלמים שנקראו מאמצע הרצאה על מכשירים חיימים לטפל, לראשונה בחייהם, בשריפה אמיתית.

ההרצאה נמסרה במסגרת הקורס לכבאות לסקטור החקלאי שנמשך חמשה ימים והקיף 50 איש (כולל: ארבעה שוטרים, שלוש בחורות) ברובם חברי משקים צפוניים אשר למדו מפי אפרים בנקיר, המדריך הראשי של מכביה-האש בהריה-כרמל ועוזרי ראובן ויינ-שטיין וצבי פוגלבוים, כיצד מונעים שריפות ומשתלטים עליהן (בעיקר: בסדות מרעה ובור).

מלבד ההרצאות העיוניות (חשמל ומכשי-רים חיימים) עברו המשתתפים אימונים מע-שיים רבים (כניסה לתוך אש והצלת אנשים, כיבוי פרימיטיבי, פצצות הצתה).

אנשי הקורס שיצאו לכבות שריפת אוטו מחוץ לעיר, בראשותו של אפרים בנקיר, הצליחו בתפקידם, הוכיחו שהקורס לא היה לשוא.

קשר בעזרת משטרה. אחר שנשתיים הקורס, שאורגן בגלל הצורך הדחוף במכ-בים מאומנים להשתלטות על שריפות בש-דות הקוצים הנרחבים (מצב דומה שורר ב-קליפורניה שבארצות-הברית ששם מכבים את השריפות באמצעים משוכללים יותר: מכביה-אש רכובי אווירונים), יתיקיימו שני קורסים נוספים: לאנשי צבא ולאנשי מילוי-אים.

נקודה מיוחדת נוספת באותה שריפה: היתה זו הפעם האחרונה שמכביה-אש חרי-פאים יצאו לכבות שריפה כשהם מלווים מ-כונית משטרה בעלת קשר טלפוני עם מרכז המשטרה.

עד כה ליוו השוטרים את הכבאים בגלל חוסר הקשר בין מכונית הכבאים למרכזם. מכונית המשטרה היתה מוסרת את הודעות הכבאים למשטרה וזו היתה מעבירה אותם למרכזית מכביה-האש.

כששהה משה ריהן בשנה שעברה באנגליה הזמין מכונית משוכללת ילמכביה-האש שעליה הורכב מכשיר טלפון שהגיע השבוע ל-חיפה, פתר בכך את בעיית הקשר של מכבי-האש היוצאים לתפקיד.

פושעי מלחמה

התשובה: לא כלום

כשעלה ד"ר היאלמר הוראס גרילי שאכט על מטוסו והמשיך בדרכו למולדתו הגרמנית לא תיאר לעצמו, מן הסתם, את גל ההתרגשות שהשאייר מאחוריו.

בעתונים, בכנסת, בבתי-הקפה תמהו האור-חים: איך קרה הדבר? כיצד יתכן שאיש כזה יעבור באין מפרע את גבולות המדינה, תצטוקה בעריכת משפטים בקאפואים קטנים? שאל אחד הליצנים: מה היה קורה לוא היה אדולף היטלר (שמותו לא נקבע עד היום ב-בטחון מוחלט) עובר את שדה התעופה לוד, שותה כוס קפה, מוסר הצהרות על עתיד מדינת ישראל והידידות המסורתית של גר-מניה לשאיפות היהודיות?

התשובה היתה, כפי הנראה: לא כלום. לפי החוק הקיים לא היתה אפשרות לאסור את האיש. אלה שחוקקו את החוקים לעשיית ה-שפטים בשומרים עולבים במחנות הריכוז, שכחו לסתום את הפרצה הזאת.

כרגיל במדינה החל כל אחד לחפש את הא-שם בזולתו. ביחוד עסקו בזאת אלה אשר האחריות למלאכת החקיקה רובצת במישרין על שכמם: חברי הממשלה. הם גם מצאו את האשם האמיתי: אותם שלושה עתונאים מסי-

"אני מתביישת בפני השכונות! מתי תעשה הפיכה?"